

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТРАНСПОРТ, ОБСЛУЖВАНЕ И ЛЕКА
ПРОМИШЛЕНОСТ

гр. Добрич, бул. „25 септември“ № 47, тел./факс 602 197 e-mail: pg_to@abv.bg

ДОКЛАД

ОТ ИНСПЕКЦИЯ

на

**Професионална гимназия
по транспорт, обслужване
и лека промишленост**

гр. Добрич

ОТ ИНСПЕКЦИЯ

НАЦИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО

1797 СОФИЯ, бул. "Д-р Г. М. Димитров" № 52Б

тел.: +3592 424 1180; e-mail: info@nio.government.bg

Възстановим подпис

X И-09-38/31.05.2021

Подписано от: Veronika Paunova Yanakieva

ДО

Г-ЖА ИНЖ. НЕЛИ ГЕОРГИЕВА ПЕТРОВА

ДИРЕКТОР НА

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТРАНСПОРТ, ОБСЛУЖВАНЕ

И ЛЕКА ПРОМИШЛЕНОСТ

ГР. ДОБРИЧ

ОБЩИНА ДОБРИЧ

ОБЛАСТ ДОБРИЧ

електронен адрес: pg_to@abv.bg

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПЕТРОВА,

В изпълнение на чл. 274, ал. 5, т. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование и чл. 6, ал. 3, т. 17 от Правилника за устройството и функциите на Националния инспекторат по образованието приложено Ви изпращам доклад от инспекцията на Професионална гимназия по транспорт, обслужване и лека промишленост, гр. Добрич, област Добрич. Описанията на срещите отразяват по същество казаното от участниците в тях и направените от Вас допълнения в проекта на доклада нямат отношение към оценката от инспекция.

Приложение: съгласно текста

С уважение,

Възстановим подпис

X д-р Анелия Андреева

Д-Р АНЕЛИЯ АНДРЕЕВА
ДИРЕКТОР НА НИО

Подписано от: Aneliya Filipova Andreeva

НАЦИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО
1797 СОФИЯ, бул. "Д-р Г. М. Димитров" № 52Б
тел.: +3592 424 1180; e-mail: info@nio.government.bg

ДОКЛАД

от инспекция

на

**Професионална гимназия по транспорт, обслужване и лека промишленост
гр. Добрич**

Вид	неспециализирано, професионална гимназия
Финансира се от	МОН
Адрес	бул. „25 Септември“ №47
Код по НЕИСПУО	800328
Директор	инж. Нели Георгиева Петрова
Електронна поща	pg_to@abv.bg
Интернет страница	www.pgtolp.com

Инспектиращ екип:

1. Румяна Белчева – главен инспектор, дирекция „Инспектиране“ в Националния инспекторат по образованието, ръководител на инспектиращия екип
2. Димитър Петров- външен инспектор
3. Николинка Николова - външен инспектор

Дата на посещението на място: 21.04.2021 г.

Оценка на качество на образованието: Добра (3.25)

Скала за оценяване:

- до 1.99 т. – незадоволителна оценка
- от 2 до 2.49 т. – задоволителна оценка
- от 2.50 до 3.49 т. – добра оценка
- от 3.50 до 4 т. – много добра оценка

Съдържание:

1. Портфолио на училището	3
2. Осъществени дейности по време на инспекцията	5
3. Цялостна оценка на качеството на предоставяното образование. Оценка на всяка отделна област за инспектиране	22
4. Основни констатации по области и критерии	22
5. Силни страни	30
6. Насоки за подобрене и препоръки за предприемане на конкретни действия за подобряване на качеството на предоставяното образование	30
7. Приложение – механизъм за формиране на оценка на качеството на образованието	31

В Професионална гимназия по транспорт, обслужване и лека промишленост, гр. Добрич (ПГТОЛП), се проведе комбинирана инспекция в съответствие с прилагане на мерките за намаляване на риска от разпространение COVID – 19.

Подготвителният и заключителният етап протекоха изцяло в електронна среда.

В същинския етап наблюдението на три учебни часа и наблюдението на училището се осъществиха присъствено от инспектиращия екип в образователната институция. Два учебни часа бяха наблюдавани в електронна среда от разстояние. Структурираните срещи с представителите на учениците и на родителите се проведоха на място в институцията, а с педагогическите специалисти и с екипа за управление - в електронна среда чрез приложението ZOOM.

Инспектирани бяха две области: „Образователен процес“ и „Управление на институцията“ при спазване изискванията на Наредба № 15 от 8 декември 2016 г. за инспектирането на детските градини и училищата, критериите и индикаторите за инспектиране.

1. Портфолио на училището

Професионална гимназия по транспорт, обслужване и лека промишленост, гр. Добрич е държавно, неспециализирано училище. По информация, предоставена от директора в Електронната система за управление (ЕСУИ) през учебната 2020/2021 г. в училището се обучават 251 ученици, разпределени в 13 паралелки. Обучението за всички паралелки се осъществява при полудневна организация на учебния ден – предиобед. Пътуващи от други населени места са 135 ученици. Професионалната гимназия ползва училищен автобус.

Училището предоставя обучение в дневна, в самостоятелна форма и в дуална система на обучение.

В Професионална гимназия по транспорт, обслужване и лека промишленост, гр. Добрич се осъществява обучение по професионални направления (ПН), професии (проф.) и специалности (спец.) без разширено изучаване на чужд език и интензивно изучаване на чужд език както следва:

ПН „Електротехника и енергетика“, проф: „Електромонитор“, спец. „Електрообзавеждане на транспортна техника“ - 0,5 с очакван недостиг на пазара на труда, дуална система на обучение;

ПН „Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства“, проф. „Монитор на подемно - транспортна техника“, спец. „Подемно - транспортна техника, монтирана на пътни транспортни средства“ – 2 с очакван недостиг на пазара на труда, една от които в дуална система на обучение; проф. „Монитор на транспортна техника“, спец. „Електрически превозни средства“ - 0,5 с очакван недостиг на пазара на труда в дуална система на обучение; проф. „Техник по подемно - транспортна техника“, спец. „Подемно - транспортна техника, монтирана на пътни транспортни средства“ – 1,5 с очакван недостиг на пазара на труда; проф. „Техник по транспортна техника“, спец. „Автомобилна мехатроника“ – 2, една от които в дуална система на обучение

ПН „Производствени технологии - текстил, облекло, обувки и кожи“, проф. „Оператор в производството на облекло“, проф. „Модист“, спец. „Облекла по поръчка“ – 2 паралелки по 0,5 в дуална система на обучение;

ПН „Фризьорски и козметични услуги“, проф. „Маникюрист-педикюрист“, спец. „Маникюр, педикюр и ноктопластика“ – 0,5; проф. „Фризьор“, спец. „Фризьорство“ - 5 паралелки.

Училището прилага система на делегиран бюджет, който за годината е в размер на 1 222 055 лв.

Числеността на персонала е 32 души, от които педагогически специалисти - 23, непедagogически персонал - 9 души.

Образователният статус на педагогическите специалисти е както следва: с образователно-квалификационна степен „магистър“ – 16 души, „бакалавър“- 3 души, „професионален бакалавър“ - 1. Неотговарящи на изискванията за заемане на длъжността са 2 души. Педагогически специалисти, притежаващи професионално-квалификационна степен (ПКС), са: с V ПКС – 6, с IV ПКС - 3, няма учители с III, II и I ПКС.

Заместването на отсъстващи педагогически специалисти се осигурява чрез вътрешно заместване. През настоящата учебна година са отсъствали 8 учители - 254 учебни часа, като часовете са проведени изцяло чрез вътрешно заместване.

В училището има наложена практика за осигуряването на безопасност при работа в интернет. В началото на всяка учебна година се организира запознаване на учениците и родителите/настойниците с правилата за безопасна работа в мрежата. Назначен е системен администратор, който осигурява общата безопасност и функционалност на мрежата. Извършва периодичен преглед на компютърната мрежа за наличие на възможни заплахи и рискове за сигурността на учениците при работа в интернет; следи трафика, осъществяван чрез компютърната мрежа на училището. Учителите по ИКТ разясняват правилата за безопасно и отговорно поведение при работа в мрежата на гимназията и в интернет.

Използва се електронен дневник Школо. бг.

При извършване на инспектирането се отчете влиянието на външната среда, в която функционира ПГТОЛП, гр. Добрич.

Данни за благоприятни фактори на средата:

Икономически фактори: В община Добрич се наблюдава добра трудовата заетост, а районът е икономически активен. Развитият местен бизнес, както и финансовата подкрепа на административно-териториалните структури допринасят за добрата реализация на завършилите училището ученици.

Институционални фактори: Предлаганото обучение и квалификация по професии са обвързани с местния бизнес. Има установена приемственост между образователните институции в общината. На лице е добро междуинституционално сътрудничество и взаимодействие за осъществяване на обхват и включване в образователната система на

учениците от съседни населени места. Осъществяват се съвместни дейности между общината и училищната институция с различна насоченост.

Неблагоприятни фактори на средата:

Демографски: Намаляващ брой ученици в резултат на ниска раждаемост, външна, вътрешна и сезонната миграция на родителите на учениците, водеща до честа смяна на местоживеење.

Икономически фактори: Тези фактори са продиктувани от задълбочаващата се икономическа криза, предизвикана от ситуация на пандемия в страната, водеща до нарастване на безработицата в много сфери от икономиката. Ниският жизнен стандарт на част от семействата, сезонната или временната заетост на родителите, издръжката на семействата от социални помощи водят до финансовата им нестабилност, което от своя страна оказва негативно влияние върху отношението им към образованието като цяло.

Етнокултурни и образователни фактори: Част от учениците са от ромски етнос, при които се наблюдават ранни бракове, отглеждане на по-малки деца и възрастни членове на семейството от деца в училищна възраст. Голяма част от тези семейства са с нисък социален и образователен статус, което поражда негативно отношение на част от родителите към образователния процес. Липсва чувството за значимост на образователната институция, която посещават децата им. За част от учениците българският език не е майчин, не го владеят добре, липсват им системни навици за учене и това създава допълнителни затруднения в обучението им.

2. Осъществени дейности по време на инспекцията

2.1. Дейности в подготвителния етап

Инспекцията се извърши в съответствие със заповед на директора на НИО № РД-08-88/30.03.2021 г. Директорът на ПГ по ТОЛП, гр. Добрич е уведомен за предстоящата инспекция с писмо с изх. № РД-25-109/ 25.03.2021 г. Инспектирането на институцията е проведено съгласно план-график на дейностите за провеждане на инспекция, утвърден със заповед на директора на НИО и съобразен с комбинирания вариант на инспекцията.

В подготвителния етап беше извършен преглед на информацията и на документите, предоставени в ЕСУИ, както и анализ на резултатите от въпросниците, попълнени от директора, педагогическите специалисти, родителите и учениците.

В ЕСУИ са налични попълнени въпросници от директор – 1, от педагогически специалисти – 23 (100 %), от родители - 191 (76 %) и от ученици – 216 (86 %), което

показва добра организация, представителност и висока активност на участниците в процеса на инспектиране.

Обобщените резултати от въпросниците в област „Образователен процес“ се движат във високите стойности от 78 % при директора на училището до 92 % степен на изпълнение на критериите при педагогическите специалисти. Абсолютно еднакъв е обобщеният резултат от въпросниците на родителите и на учениците - 88 %. В тази връзка отговорите на родителите и на учениците на всички индикатори към критериите от тази област са оценени по сходен начин, с изразена степен на изпълнение на критериите в проценти от 82% до 93 %. По-ниските резултати в анкетата на директора се дължат на оценката на критерия „Обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст“, получил 33 % степен на изпълнение заради ниската ефективност на мерките за интервенция.

Обобщените оценки на област „Управление на институцията“ са също много сходни - 86% постигната степен на изпълнение на критериите в самооценката на директора, 95 % от въпросниците на педагогическите специалисти, 87% от анкетите на родителите. Съпоставим, но малко по-нисък резултат е получен от анкетите на учениците: 82% изпълнение на критериите. Висок резултат е постигнат за индикаторите, измерващи ефективността на квалификацията на педагогическите специалисти; безопасността и достъпността на физическата среда; въвеждането на информационно-технологични ресурси в цялостната дейност на училището. Степента на удовлетвореност от управлението на институцията е с високи стойности и се движи в краткия диапазон от 99% при родителите до 100 % при учителите.

ПГТОЛП, гр. Добрич поддържа интернет страница [/www.pgtolp.com/](http://www.pgtolp.com/), на която в различни рубрики е публикувана информация за: организацията на учебния процес в условията на COVID-19 - мерки за превенция и контрол, заповеди, правила и информация за избраната електронна среда на обучение; училищния екип; методически обединения; ученическият парламент; учебната 2020/2021 г. -- графици, седмично разписание на часовете; дневно разписание на часовете при присъствено обучение и при обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС); финансово-счетоводна информация с отчети по изпълнението на делегирания бюджет за 2020 г.; образци на бланки за извършване на административни услуги и др. В рубрика „Обществен съвет“ са публикувани протоколите от заседанията за 2020/2021 г. Информацията в тях е много

кратка - дневен ред и гласувани решения. В отделна секция „Нормативни документи” са публикувани училищните учебни планове, планове за дейността на институцията, правилници, правила, програми. Там са публикувани и училищни документи за учебната 2020-2021 г.: Етичен кодекс, Правилник за дейността на училището за г. в две части; Програма за превенция на ранното напускане на училище, Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи, Годишен план за квалификационната дейност. Към Стратегията за развитие 2019-2023 г. е предоставен и отчет за изпълнение на дейностите за учебната 2019/2020 г., който съдържа обща информация по изпълнение на целите. В плана към стратегията също липсва конкретика по отношение на сроковете (отбелязани са срокове „ежегодно”) и финансирането(„от училищен бюджет, изпълнение на проекти, целеви средства от МОН”). Една от точките в плана е свързана с квалификацията на педагогическите специалисти. Документите, предоставени от директора в ЕСУИ са 11 броя. В платформата са качени отчетът за изпълнение на стратегията за учебната 2019/2020 г.; план за работата на педагогическия съвет, Програма по гражданско, здравно, екологично образование, Вътрешни правила за работната заплата, седмично разписание за втория учебен срок, мерки за превенция и контрол в условията на COVID-19 и др. Като дяло училищните документи са актуални и отчитат спецификата на институцията.

2.2. Дейности в същинския етап

При посещението на място инспектирацията екип извърши **наблюдение на училището** и на цялата институционална среда чрез обход на помещенията в сградата и близките прилежащи дворни площи, включително спортни площадки.

ПГТОЛП, гр. Добрич се помещава в санирана, добре поддържана триетажна сградата с приземна част. Осигурено е видеонаблюдение във всички учебни помещения, на входа и към външната част. Пропускът в сградата се осъществява от дежурни учители, които не са ангажирани в учебни часове. Измерва се температурата, не се допуска струпване на хора във връзка с въведените противоепидемични мерки. Пред входа на училището е обособено, но не заградено, малко дворно пространство, снабдено с пейки и сенници. Приземната част включва три помещения - архив, котелно помещение с ново оборудване и склад. Към училището има вътрешен двор, в който са обособени паркоместа за моторните превозни средства на училището: училищен автобус, два леки учебни автомобили, товарен автомобил; кът за отдих с пейки, който по информация от директора се ползва от учениците през междучасията. На партерно ниво е разположен

училищен автосервиз с достъп на автомобили, който е изграден със средства по проект „Подкрепа на дуалното обучение“ . Сервизът е оборудван с подежник, стенд за регулиране на преден и заден мост, нови качествени и прецизни инструменти за извършване на авторемонтни услуги. Автосервизът е снабден с нови машини за монтаж, демонтаж и баланс на автомобилни гуми и предоставя добри възможности за провеждането на занятия в условия, близки до реална работна среда. На партерно ниво са разположени и два просторни кабинета за теоретично обучение по двигатели с вътрешно горене, с многобройни макети, разглобени авточасти, нагледни материали, които създават условия за онагледяване на устройството и начина на работа на автомобилните двигатели. На първия етаж са разположени и два кабинета по фризьорство с обособени зони за теоретични и за практически занятия. Зоните за теоретични занятия са снабдени с бели дъски, лаптопи и мултимедии, а в зоните за практически занятия са разположени работни места по фризьорство, включващи цялото необходимо оборудване, инструментариум и материали за провеждането на учебна практика. И в двата кабинета са налице съвременни измивни колони с течаща топла вода; глави манекени, техника и консумативи. На същия етаж са разположени кабинети по български език и литература и чуждоезиково обучение с мултимедии, нагледни материали - табла, схеми и с по 15 триместни маси за ученици. В централната част на етажа са разположени сервизните помещения: мъжка и дамска тоалетна и санитарен възел за хора с увреждания. В помещенията има течаща топла вода, дезинфектант, хигиенни материали и консумативи. Както в сервизните помещения, така и в цялата сграда са налице ясни инструкции за провеждане на дезинфекция и спазване на отстояние и противоепидемичните мерки, поддържа се много добра хигиена. На полуниво на същия етаж е разположен физкултурен салон с нова подова настилка, боядисани стени, съвременна аспирация, баскетболни табла, липсват други спортни уреди. Съблекалните също са обновени, с гардероби и душ помещения, стая за учителите по физическо възпитание и спорт. В коридора пред съблекалните са монтирани нови метални шкафчета за съхраняване на лични вещи и учебни пособия. Обособена е част от коридора с две тенис маси и пейки. Във фойето до входа е обособено помещение, заградено с алуминиеви профили, което се използва за водените занятия от инструкторите за решаване на листовки в подготовката на учениците за явяване на изпити. На втория етаж са учителската стая и административни помещения. На същия етаж са кабинетите по: български език и литература, география и икономика, математика,

физика и астрономия и история и цивилизация. Към кабинетите са изградени хранилища. Всички учебни и административни помещения са в отлично състояние с наскоро боядисани стени, нов ламиниран паркет. Във всеки кабинет има по 15 триместни маси и ученически столове, видеонаблюдение и мултимедийни устройства, в някои от тях има нагледни материали по съответните учебни предмети. В компютърния кабинет са разположени 14 персонални компютъра с монитори и периферия. В дъното на етаж е изграден медицински кабинет, който е напълно оборудван и снабден с всичко необходимо за работата на медицинския специалист. В срещуположната част на етаж са разположени стаите на заместник- директор, на медиатор и ресурсен учител, главен счетоводител, ръководител направление информационни и комуникационни технологии. Училището разполага и с кабинети по рисуване; маникюр, педикюр, ноктопластика с две работни места, инструментариум и учебни пособия, множество нагледни материали, кабинети по гражданско образование, просторна актова зала. Кабинетът по безопасност на движението по пътищата, е оборудван с интерактивно табло със звукови и светлинни сигнали и множество учебни пособия, даващи възможност за резултатно обучение по учебната дисциплина. Корпусът завършва с училищна библиотека, в която са разположени рафтове със специализирана и художествена литература, като даването и връщането на книгите на учениците се организира от учителите по български език и литература. На третия етаж на училището е изградена модерно обзаведен, просторен кабинет по шеф и кройка. Професионалните шевни машини с утвърдена марка са закупени от бюджета на училището. Налице са многобройни пособия, инструменти и нагледни и работни материали за провеждането на теоретични и практически занятия с учениците. На същия етаж е обособена изцяло нова и все още необзаведена част, която се състои от просторни учебни кабинети. По информация от директора на училището новата част ще бъде използвана за обучение по професионална подготовка. На стените в коридорите и на стълбищните площадки са закрепени фотоматериали от историята на училището и училищния живот през годините.

Наблюдението на образователния процес в ПГТОЛЦ, гр. Добрич се осъществи чрез посещения на учебни часове.

Бяха наблюдавани 6 учебни часа - 4 присъствено и

2 в електронна среда от разстояние, което е 46, 2 % от броя на паралелките в училището.

Български език и литература, VIII клас - урок за упражнение

Тема на урока „Подчинено подложно изречение“.

В началото на часа учителят коментира организационни моменти с учениците относно обстоятелството, че ще замества титуляра по учебния предмет, отсъстващ за деня по семейни причини. Наблюдава се предварителна подготовка - раздадени са работни листове със задачи за часа, обявени са темата и видът на урока- упражнение.

Часът започва с присъствието на 17 ученици от паралелката. Не се наблюдава вписване на отсъстващите ученици в електронния дневник на училището. За часа закъсняват трима ученици. С помощта на беседа учителят направи кратък преговор на изученото учебно съдържание и припомня определеното за изречение и видовете изречения по състав и по цел на изказване. Учениците дават частично верни и непълни отговори, които учителят допълва и разяснява. На учениците е продиктуван подробен план, който записват в тетрадките си. Акцентът е върху начините за разпознаване на видовете сложни съставни изречения, илюстриран с преобразуването на едно изречение. Подробното записване до голяма степен ангажира цялото време и вниманието на учениците и не позволява рационално използване на часа за изпълнението на практически задачи и упражнения, което би позволило постигането на по-добро разбиране на езиковите явления и изграждането на умения за употреба на изучаваните синтактични конструкции в речевата практика. Демонстрираният репродуктивен модел на преподаване по български език, при който се водят записки и се цели запаметяване и възпроизвеждане на определения и езикови факти, до голяма степен се оправдава от обстоятелството, че за по-голямата част от учениците българският език не е майчин, нямат създадени навици за активна работа в учебните часове, нямат учебници и учебни помагала.

Едва в края на часа се пристъпи към изпълнение на упражненията от работния лист, но учениците се нуждаеха от допълнителни указания, поради липса на записано и ясно формулирано условие на поставената задача. Така времето до края на часа стига за изпълнението само на една от подготвените 3 задачи от работния лист. В края на урока учителят прави кратък анализ на участието и активността на учениците. Не беше зададена домашна работа, не се наблюдава оценяване.

Фризьорство - учебна практика, XI клас - урок за нови знания

Тема на урока: „Вечерни прически“.

Групата се състои от 9 ученици, от които присъстват 8. Един ученик не се явява и отсъствието е вписано в електронния дневник от учителя.

В началото на часа темата е записана на дъската и е обявена от учителя „Вечерни прически“ – урок за нови знания и умения. На едното от обособените 3 работни места в кабинета сядат ученичка от групата в ролята на модел при изпълнението на практическите дейности, определени от учителя за двата последователни часа по учебна практика. Останалите ученици от групата са в готовност за работа, като повечето от тях са с работно облекло. Изготвянето на вечерната прическа започва с измиването на косата, което се прави на инсталираната измивна колона. Извършва от ученичка, определена от учителя и под преките му наставления. Останалите ученици внимателно наблюдават. Учителят акцентира върху техниките за използване на козметичните препарати, техните свойства, начините за нанасяне и предпазване, честота на приложение при различни видове коса, като постоянно насочва към минали знания и опит. Учениците са активни, дават бързи, изчерпателни и точни отговори. Наблюдават с нескрит интерес изпълнението на поставената задача и имат незабавна готовност да се включат. Учениците използват сръчно наличния инструментариум и демонстрират изградени умения. Практическата работа преминава през няколко етапа – измиване, подготовка и изсушаване на косата, като тези дейности се изпълняват на различни работни места с прилагане на различни техники и инструменти, а учениците се сменят. Учителят напомня правилата за работа със сешоар, дава ясни указания за различните начини при подредба и третиране на косата в зависимост от целта. Уточнява какви пособия и инструменти е необходимо да се използват в отделните дейности след приключване на подсушаването. Работата продължава в следващия час по учебна практика и съдейства за изграждането на нови знания и практически умения при овладяване на професията от учениците.

География и икономика, X клас

Тема на урока: „Североизточен район- IV част“ - урок за нови знания
Присъстват 17 ученици. Часът започва с организационна дейност и проверка за присъствие и работа с електронен дневник. Налице е предварителна подготовка от страна на преподавателя, целеполагането бе осъществено съобразно очакваните резултати. Използва мултимедия, а всеки ученик има тетрадка и учебник. Прави се актуализация на знания чрез беседа за определяне на първичен сектор, машиностроене в района, климатични характеристики в югоизточния район, полезните изкопаеми и др. На тези

въпроси кратко отговорят само двама ученици. Поставя се темата – „Административни области в Североизточния район, главни градове и техните проблеми“. Планът на урока е записан на интерактивна дъска. Въвеждането на новото учебно съдържание става чрез обстойно представяне от преподавателя на административни данни за гр. Варна. Коментират и туристическите обекти в града и околностите му. Двама ученици взимат участие и отговорят изчерпателно. В същата последователност се разглеждат и градовете Добрич, Шумен и Търговище. Преподавателят обръща внимание на екологичните проблеми и доизграждането на автомагистралите „Хемус“ и „Черно море“. Учениците са провокирани да търсят отговори на въпроси, използвайки новото учебно съдържание. Води се дискусия с тях, стимулира се активността им. Не се наблюдава екипна работа. Темпото е добро. При излагане на учебното съдържание се ангажира вниманието на учениците. Атмосферата е позитивна. Осъществява се междупредметна връзка с история и цивилизация. Спазва се планираният график за разпределение на времето в отделните етапи на урока. Използват се методи: беседа, дискусия, обяснение, работа с текст, анализ, правят се изводи. На задаваните въпроси учениците отговарят кратко. Голяма част от тях водят записки, а учителят се съобразява с темпото на класа. Прави проверка на ученическата концентрация чрез задаване на конкретни въпроси и дава мотивираща оценка за работата на активните в часа. Повечето ученици останаха пасивни. Зададената домашна работа е изписана на дъската и цели проверка на новото познание и изисква проучвателна работа от страна на учениците. Учителят дава насоки към темата за следващия час по предмета.

Английски език, IX клас

Тема: Unit 5, The body reading - урок за нови знания

Присъстват 14 ученици. Часът се провежда в електронна среда от разстояние в платформа Teams. Започва с организация на класа за работа- проверка и работа с електронен дневник. Посочени са целите за часа – усвояване на нови знания за частите на човешкото тяло, за здравословни проблеми и симптоми, опознаване на петте сетива, даване на съвети, описване на тийнейджърски проблеми. Развиващите цели са усъвършенстване на четивната техника. Методите, които използва преподавателят са беседа и обяснение. Формата на работа е групова. Чрез беседа учителят актуализира знанията на учениците от предходен урок. Следва кратко обсъждане на домашната работа. Темата е зададена ясно и разбираемо. На споделен екран учениците виждат

текста на урока и работят по него. Учителят задава въпроси върху изучавания текст с цел разбиране и усвояване на новото учебно съдържание. Изпълняват се упражнения, свързани с овладяване значението на новите думи, за развиване на четивна и говорна техника, чрез диалог и упражнения от учебника. Използват се дидактични игри и аудиовизуални средства. Учителят изисква повтаряне на даден израз или дума, като следи и коригира произношението. Активно работят трима ученици. В края на урока учениците отговарят на въпрос, поставен в самото начало, записват новите думи и тяхното значение, правят връзка с посещение във фитнес зали. Съдържанието на текста е обсъдено отново с кратки въпроси, изискващи откриване и прочит на абзаци от него, след което текстът е преведен с помощта на учителя. В края на часа преподавателят благодари на активно участвалите в урока.

Устройство на автомобила – учебна практика, X клас

Тема на урока - „Колела и гуми – предназначение. Изисквания. Видове“. Урокът се проведе в учебна работилница в училището, оборудвана със стендове за баланс и за монтаж и демонтаж на автомобилни гуми от джанти и компресор за надуване на гуми. Присъстваха 14 ученици. Наблюдаваният час е трети от блок часове по учебна практика. Учениците са с работни гащеризони и ръкавици. Учителят направи кратък инструктаж за спазване на правила за безопасност, след което раздели учениците на две групи пред всяко от съоръженията. Практическите задачи се изпълняваха по двойки под наблюдението на учителя, така че в рамките на часа всеки ученик премина през двете работни места и изпълни планираните за часа дейности. Практическите дейности са предшествани от теоретични обяснения и актуализиране на усвоени вече знания и умения чрез обсъждане на казуси за работно налягане на гумите при пътуване на дълъг път и при определен товар, къде в автомобила е предписанието за налягането, колко грама и къде трябва да се сложи баласт според индикациите на компютъра. Коментирани бяха с учениците видовете гуми, възможните повреди, тенденциите в производството и рециклирането на гумите и опазването на околната среда. Учителят наблюдава всяко изпълнение, демонстрира, коригира грешки и поощрява за участие и показани знания и умения.

Физика и астрономия, IX клас

Тема на урока - „Хармонично трептене (Решаване на задачи)“, урок за решаване на задачи. Часът с продължителност 30 минути се проведе от разстояние в електронна среда в приложение Microsoft Teams. Учениците работиха с изключени камери. Присъстваха 11 ученици.

Учителят обяви целта на урока - усвояване на знания за основните величини и зависимости при хармоничните трептения чрез решаване на задачи за прилагането им. На споделен екран представи въпроси за определение на трептене, видове и условия на проява, както и изречения с твърдения за довършване. Преди решаването на задачите обясни опорни понятия - равновесно положение на тяло, връщаща сила, отклонение, амплитуда и обозначававането им. Продиктува първа точка от план, която остана единствена за часа. Задачите са свързани с определяне на период, ускорение и скорост на махалото при хармонично трептене. Учителят обяснява ясно и достъпно с терминология по предмета, целесъобразно използва технологиите за онагледяване на процесите и явленията. Часът приключи и според учителя останаха неизпълнени планирани дейности. Беше зададена домашна работа за решаване на задачи. Учителят обяви, че ще предостави презентация в платформата с новото учебно съдържание и отговорите на домашната работа. В беседата участваха само две ученички, на които в края на часа учителят постави аргументирани оценки. Другите ученици останаха пасивни през цялото време с изключени камери.

При посещението в образователната институция инспектирацията екип наблюдава **практическо обучение в реална работна среда в XII клас в сервиз на „Шкода“**

Темата на практическото занятие беше „Демонтаж на задни амортизатори“. Присъстваха 4 ученици от професията „Техник по транспортна техника“. Преди занятието учениците преминават задължителен ежедневен инструктаж, проведен от учителя - методик. Всички са с работно облекло. Темата е обявена и започва практическата работа под наблюдението на наставник от сервиза. Учениците работят с интерес и се редуват при изпълнение на дейностите, така че всеки да премине през всички операции. Задават въпроси, на които освен теоретично обяснение се демонстрира практическо изпълнение. Един от собствениците на сервиза изказа задоволството си от добрата работа и отношение на учениците към преките им задължения. На учениците се предлага работа в сервиза след завършване на училището. По проекта за подкрепа на дуалното обучение предстои участие в регионално състезание „Най- добър автомонтъор

и шофьор”, организирано от „Интер Карс”. Това мотивира учениците за активна подготовка и добро представяне. При посещението присъства и учителят-методик, който представи документацията на групата – договори, инструктажи, програми, дневник, работни карти, досиета и др.

Провеждане на срещи

Среща с представители на ученици

Срещата с учениците се проведе в училището на 21.04.2021 г. Присъстваха 13 ученици от осми, девети, десети и дванадесети клас с представители на ученическото самоуправление. Всички ученици споделят добрите си впечатления от училището и го определят като добра и безопасна среда за учене. Удовлетворени са от качеството на обучението, което получават, от начина на преподаване на учителите и отношението към тях. Повечето от тях са се записали в ПГТОЛП, водени от желание за определена професия, от любов към техниката и са убедени, че това е училището, което ще ги подготви. Решението да се запишат в институцията е резултат от предварително проучване и събиране на информация за него. Вярват в своята успешна професионална реализация.

Ученик от единадесети клас сподели, че учебното съдържание по математика е трудно, но учителят обяснява индивидуално на всеки, който не е разбрал. Общото мнение на присъстващите е, че преподавателите оказват подкрепа чрез консултации и индивидуална работа на всеки, който има необходимост от това. Дават пример от работата на реално работно място - сервиз. При всеки техен въпрос, получават изчерпателни отговори от преподавателите и така твърдят, че научават много за професията на монтьора и шофьора. Информирани са за графика за консултации. Ползват ИКТ в часовете и при самоподготовка. Повечето участници в срещата смятат, че добрата подготовка ще доведе до добри оценки на ДЗИ и това ще им даде възможност да продължат образованието си във висши училища. Провеждат изнесени уроци извън училище, но се срещат само за изобразително изкуство и посещението на художествената галерия в града. Учениците споделят начините за тяхното оценяване от преподавателите - тестове, контролни работи, устно и писмено изпитване, представяне на презентации и проекти и др. Не познават критериите при оценяване, но споделят, че учителите винаги обясняват защо поставят точно тази оценка. Познават правилата на класа, правата и задълженията си като ученици. В часа на класа разискват теми, свързани с граждански и

социални компетентности, за решаване на конфликти, противодействие на тормоз и насилие. Според тях такива прояви в училището няма. Редовно се провеждат здравни беседи, свързани с прилагане на противоепидемичните мерки. Удовлетворени са от организираните спортни дейности, активно участват при обновяване на цялостния облик на училището. Направили са предложение до ръководството на училището са засадили 100 броя дръвчета за „Деня на земята“, а средствата са осигурени от учителите.

В Ученическия съвет са включени представители на всеки клас, предложени от учениците и класния ръководител. На сбирките си се опитват сами да разрешават част от проблемите си, но при невъзможност търсят помощ и съдействие от учители и ръководство. Основно разчитат в дейността си на двама преподаватели. По идея на ученическия съвет е музикалният звънец.

Среща с представители на родителите

На срещата с родителите присъстват 18 души – представители на ученици от осми до дванадесети клас, включително и председателят на Обществения съвет към училището. Родителите изразяват мнение, че комуникацията с учителите е изключително лесна, осъществява се основно чрез телефон и електронен дневник и винаги могат да получат актуална информация за състоянието на подготовката и успеваемостта на своите деца от класния ръководител и от учителите по учебни предмети. Голяма част от родителите изразяват пълно задоволство от създадените непринудени контакти, при които учителите проявяват загриженост, доброжелателност и отговорност за обучението на учениците и винаги са в готовност за съдействие и сътрудничество. Баща на ученик споделя, че учениците изключително лесно се приспособяват към училищната среда, ходят с желание на училище, създават трайни приятелства, независимо от обстоятелството, че са от различни етнически групи. Бащата е изключително доволен, че в училището не се прави разлика в отношението към ромите и всички деца се чувстват подкрепяни и обичани. Родителите се информират за предстоящи класни и контролни работи и други училищни дейности основно от електронния дневник, където имат достъп до графици, получават съобщения и могат да задават въпроси. Няколко родители изразяват мнение, че учителите работят за формиране на отговорност у техните деца за собствените им действия и решения. Пример за това според тях е, че учениците са започнали да използват в общуването си книжовния български език, нещо което не е постигнато в основното училище. Според

родителите учениците са станали много по-отговорни, защото им се обръща по-голямо внимание и учителите имат лични отношения с всеки от тях. Майка на ученик споделя за проведени изнесени уроци извън училището по философия в съда, които са били интересни и полезни за учениците. Спортни състезания и състезания по професии и други прояви от училищния живот са били вълнуващи за учениците и са донесли удовлетворение за всички заинтересовани страни. Родителите споделят, че епидемичната обстановка през последната учебна година до голяма степен възпрепятства активния училищен живот, който са наблюдавали в предходните години. Родителите заявяват, че училището изгражда граждански добродетели у учениците, като ги учи на труд и общественоразноползвателни дейности. Въпреки обстоятелството, че голяма част от родителите работят в чужбина, много ученици са получили мотивация да търсят трудова реализация в България и проявяват патриотични чувства. Въпреки отсъствието на част от родителите, поради трудова заетост в чужбина, според родителската общност няма изоставени без надзор ученици, защото родителите се интересуват и не допускат учениците да отпадат. Училището незабавно информира родителите за неизвинени отсъствия, правят се срещи в домовете на застрашените от отпадане ученици, водят се разговори. Според родителите, които се явяват на срещата, ранното отпадане на ученици е най-големият проблем и не бива да се допуска. Въпреки това има ученици, които са оставени без родителски надзор – „на дядо или баба“, сключват ранни бракове, заминават за чужбина и е трудно да се противодейства, особено когато учениците са навършили 16-годишна възраст. Училището осигурява консултации и допълнителни часове за застрашените от отпадане, а родителите съдействат те да се посещават редовно. Родителите изразяват задоволство от подобрението на физическата среда в училището през последните години, според тях всичко в училището е направено много красиво и това стимулира учениците да учат и да ходят на училище. Според един баща не толкова ремонтираната и обновената сграда, а създаденото добро общуване ги мотивира да посещават с желание училището. Според общото мнение създадената учебна среда в професионалната гимназия е напълно безопасна, изгражда трудови навици и подготвя децата им за реалния живот. Председателят на обществения съвет твърди, че се събират често, обсъждат бюджета, съдействат, подпомагат изграждането на работилниците, съветват. Работят в добър синхрон с ръководството на училището. Родителите дават висока оценка, удовлетворени са от постиженията и се затрудняват с предложения за подобрения. Родител прави предложение училището да работи по международни

проекти за обмяна на практика и впечатления, което би амбицирало персонала и учениците за постигане на по-високи резултати.

Среща с представители на педагогически специалисти

Срещата с педагогически специалисти се проведе в платформата Zoom. Присъстваха 11 учители и старши учители. Участниците в срещата споделиха, че при проследяването на ученическите постижения се отчитат силните и слабите страни в подготовката им чрез тестове, контролни работи, проекти, домашна работа, практически задачи, проверка на входно и изходно равнище. Резултатите служат за ориентир върху какво да се работи в часовете за консултации, които са по утвърден график. С него са запознати учениците и родителите. Осъществяват връзка с родителите и настойниците по телефон. Понякога срещат трудности, защото голяма част от учениците се отглеждат или в социално слаби семейства или от роднини, когато родителите работят в чужбина. Набелязват се конкретни мерки за напредъка на учениците, които свързват предимно с индивидуална работа и посещението на консултациите. Пример беше даден с ученици от X клас - решават много допълнителни тестови задачи за подготовка за предстоящи изпити. Със заповед на директора е определен наставник, който има задължението да обучава и подпомага новоназначените учители. Всеки класен ръководител съвместно с образователния медиатор работи за превенция на отпадане от образователната система и реинтеграция на вече отпаднали ученици. Необходимостта от ефективни дейности по осъществяването на обща подкрепа се дискутира ежедневно от преподавателите, работят екипно. Като превенция и преодоляване на проблемно поведение и ниски резултати се провеждат екипни срещи, консултации по учебни предмети, помощ при подготовка за участие в състезания, конкурси, изложби, организират се празнични изяви. Залага се на екипността учител-ученик. Всеки класен ръководител си наблюдава класа, дежурните учители наблюдават учениците, на работни срещи се обсъждат всички проблеми, дават се идеи и се търсят решения. Учителите участват и в екипите за допълнителна подкрепа за личностно развитие. Екипно работят в часовете по практика на професията например в автосервизите. Работи се системно по методически обединения, организират се работни срещи, преподавателите поддържат ежедневна комуникация помежду си. Запознати са с плана за квалификация - вътрешноинституционалната се организира по избрана предварително тема, подготвена и презентирана от определен учител, след което се води дискусия. Преподавателите отчитат положителния резултат от такъв вид

подготовка, защото наученото се прилага веднага и е полезно за новите учители и тези които имат много малък професионален опит. Младите учители споделиха, че са насърчавани от колегията и мотивирани да се развиват в тази среда и професия. Изказаха и лична благодарност на наставника си. Последната тема за квалификация на педагогическия екип е била „Използване и създаване на електронни ресурси и учебници с отворен код“. Провеждали са съвместни уроци, в които са взели участие учители и ученици от различни специалности. Педагогическите специалисти участват в комисии при изготвянето на част от училищните документи. Участие взимат и в реализирането на спечелени от училището проекти по различни национални програми.

Интеркултурни компетентности развиват у учениците в учебните часове и в извънкласни дейности, в които учениците запознават съучениците си с традициите и обичаите в етноса и семействата си. Подготвят за целта презентации и работят екипно. Въпреки големия брой ученици от уязвими групи, делът на отпадналите е малък. За това способстват и мерките - еднократни стипендии, карти за градския транспорт, безплатен транспорт с училищния автобус, безплатна храна на част от ученици, безплатни учебници и помагала, благотворителни кампании за набиране на дрехи и храна за социално слаби ученици и др. Училището поддържа „банка дрехи“ и при необходимост подпомага нуждаещите се.

Учителите споделиха за техни инициативи, подкрепени от директора - участие в изложби. Даден беше пример с ученик, който има слаб успех, но печели първо място на престижно състезание по изобразително изкуство. Практика е съвместната дейност на образователната институция с местни такива - Общински младежки център „Захари Стоянов“, гр. Добрич/, където учениците са запознати с документи и процедури при кандидатстване за работа; Дома за стари хора в града, където учениците от специалността „Фризьорство“ правят прически и изнасят празничен концерт. Учениците от осми клас са участвали в онлайн конференция с Шуменския университет на тема „Град Добрич“, а ученици от седми клас са включени в състезание за най-добър млад шофьор, което допринася за популяризирането на училището и професията. Постоянно се търсят нови партньорства.

Споделят, че имат много добър професионален диалог, професионален диалог, удовлетворени са от работата си и от управлението на училището, чувстват се спокойни и мотивирани за работа, в позитивна страна.

Всички те изразиха необходимостта да се внедрят нови технологични решения за практиките по различните специалности. Да се закупят нови и повече на брой модели макети за упражненията по специалността „Фризьорство“. Притеснени са от липсата на интернет в населените места, в които имат ученици както и от недостатъчните лаптопи и таблети за работа и учене в ОРЕС. Това е и причината за обход на учениците от мобилни екипи от учители и медиатора, които доставят учебни материали на хартиен носител.

Среща с екипа за управление

Срещата с екипа за управление се проведе чрез платформа Zoom. Присъстват директорът, заместник-директорът по учебната дейност, главният счетоводител и ръководителят на направление информационни и комуникационни технологии. Директорът предостави на инспектиращия екип изчерпателна и убедителна информация за организацията на образователния процес, за дейностите по предоставяне на обща и допълнителна подкрепа, за изявите на учениците; за управлението на делегирания бюджет, квалификацията на педагогическите специалисти, организацията и провеждането на практическото обучение на учениците, работата по проекти и партньорските взаимоотношения с работодателите. По проект „Подкрепа за успех“ са сформирани 26 групи за ученици с обучителни затруднения, като заниманията в тях са насочени основно към затвърждаване на учебното съдържание по учебни предмети (общообразователни и по професионална подготовка). Политиката на училището е в групите да бъдат ангажирани почти всички ученици. Заниманията се провеждат след обяд, присъствено и от разстояние в електронна среда.

Според директора адаптацията на учениците към учебната среда не винаги е лека, защото по-голямата част от учениците не владеят в достатъчна степен книжовния български език и не го говорят в семейна среда. Семействата са социално слаби, родителите нямат постоянна трудова заетост. След приема на учениците се извършва входяща диагностика на знанията и уменията. При наличие на дефицити, всеки учител прилага мерки за подобряване на резултатите, изготвя се план за консултации, които цели преодоляване на пропуските в подготовката. При наличие на слаби оценки от първия срок се планират дейности за обща подкрепа. В края на първия учебен срок всяко методическо обединение представя пред педагогическия съвет доклад за напредъка на учениците. Мерките се обсъждат на заседание и се пристъпва към тяхното изпълнение.

В училището има десет ученици със специални образователни потребности, на които се оказва допълнителна подкрепа. Работи се в сътрудничество с Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, гр. Добрич. Изготвя се доклад от специалисти с насоки как да се работи с ученика. Формира се екип, в който влизат координаторът, класният ръководител, ресурсният учител. Екипът проследява напредъка и изготвя доклад в края на всеки учебен срок. Според директора превенцията на отпадането на ученици от образователната система е едно от основните направления, по които работи училищният екип и макар и бавно постига резултати. Осигурява се безплатен транспорт, организират се празници, преди въвеждането на епидемичната обстановка е имало и екскурзии. Провеждат се срещи и разговори по домовете, дават се еднократни стипендии, организират се благотворителни кампании за осигуряване на дрехи, обувки, учебни пособия и хранителни продукти, но според директора, училището не е в състояние да реши изцяло проблемите на обществото.

Училищното ръководство се стреми да осигурява съвременни дидактически средства, като за целта работи по проекти. По проект „Равен достъп до училищно образование в условия на кризи“ училището ще получи 9 лаптопа за учители, 26 – за ученици и 24 таблета. Усилията са насочени към осигуряване на мобилна интернет връзка в селата, за да могат учениците да се обучават в електронна среда от разстояние синхронно и да не се налага да им се носят учебни материали на хартиен носител. По проект „Подкрепа на дуалната система на обучение“ са получени учебни помагала и други съвременни дидактически материали за професионалната подготовка - интерактивна система за визуализация на пътни знаци, състояща се от 13 бр. светлойдни табла, инструменти за провеждане на учебна практика, стенд - сензор за подравняване на колело, закупено е работно облекло за часовете по практика. Според директора средствата от различните проекти и национални програми много допринасят за материалното осигуряване на институцията и за нейното развитие и представя примери.

Квалификационната дейност в училището е насочена към осигуряване на организация, методи и средства за постигане на качествено образование. Планът за квалификационната дейност се обсъжда на заседания на педагогическия съвет, като се взимат под внимание предпочитанията и намеренията за професионалното развитие на педагогическите специалисти. Проведен е обучителен семинар в гр. Трявна през май 2020 г. на тема „Облачни технологии в обучението“. Провежда се и вътрешноучилищна квалификационна дейност, като определени от директора педагогически специалисти

подготвят и представят пред колегите предварително планирани теми. Провеждат се работни срещи на методическите обединения. Подготвят се съвместни уроци по професии. Със заповед на директора е определен учител-наставник на новоназначените учители, който технически ги подпомага, независимо че са по различни учебни предмети. На младите учители се дава възможност да посещават уроците на свои колеги във въведената училищна практика „Отворени врати“.

Според директора, който ръководи училището от три години, за този период е направено много за подобряване на физическата среда. За следващата учебна година е планирано: да се оборудват кабинети по информационни технологии, по математика и за обучение по професия; да се закупи мотокар в добро състояние; подвижна работна площадка и друга техника, която да подпомага професионалното обучение. Създадените партньорства с предприятия от града, освен, че дават възможност за реализиране на дуалното обучение и производствената практика, допринасят за професионалното развитие на учителите. Предприятията подпомагат училището.

3. Цялостна оценка на качеството на предоставяното от /училището образование -

Оценка на всяка отделна област за инспектиране – Добра 3,25

Област „Образователен процес“ – Добра 3,00

Област „Управление на институцията“ - Много добра 3,50

4. Основни констатации по области и критерии

Област „Област „Образователен процес“

Критерият „Ефективност на взаимодействието в процеса на обучението“ е получил много добра оценка(3,5). В рамките на този критерий индикаторите „Организация на урока и на производствената практика“ и „Учителят демонстрира професионално поведение“ са получили много добра оценка (4), а индикаторите „Използване на подходящи и разнообразни методи, подходи, техники и технологии на преподаване“ и „Прилагане на индивидуализиран подход“ са получили добра оценка (3,00). В наблюдаваните учебни часове инспектиращият екип констатира ясно структуриране, целесъобразно планиране и реализиране на дейности съобразно очакваните резултати, възможностите на учениците и на физическата среда, в т.ч. и на

електронната среда. Използват се дидактически материали, техника, темпът на работа е съобразен с динамиката на класа/групата. Учителите демонстрират умело общуване, професионално поведение, използват терминология по предмета, следят и изискват спазване на нормите на книжовния език. Ограничено се използват възможностите на информационните технологии от учителите и от учениците. Създадени са условия за ефективно провеждане на практическото обучение на учениците, както в училището, така и в предприятия на територията на общината по предлаганите от образователната институция професии от специалности. Училището си партнира с предприятията: „Археос 80“ ООД – Добрич, „ГСТ ауто“ ООД – Добрич, „Радичков“ ООД – Добрич, ЕТ „Иван Иванов“ – Добрич, „Ив кар спорт“ ООД – Добрич, „Ели Найлс“ ЕООД – Добрич, „ВАС 2012“ ООД – Добрич, „Ню вижън“ ЕООД – Добрич. Това сътрудничество предоставя възможност за провеждане на производствената практика и дуалната система на обучение в реална работна среда.

Критерият „Ефективност на взаимодействието за личностно развитие на учениците“ получава добра оценка (2.6). Добре се представя професионалната гимназия при изпълнение на индикаторите „Осигуряване на обща подкрепа“ и „Осигуряване на допълнителна подкрепа“. По проект „Подкрепа за успех“ са формирани 26 групи за обучителни затруднения с общо 182 ученици. В гимназията не са формирани клубове за занимания по интереси. Организиран са и са проведени обучения на педагогическите специалисти за прилагане на инструментариум за идентифициране на учениците в риск от отпадане и за прилагане на диференциран подход при определяне на потребностите им от индивидуална подкрепа. Осъществява се обща подкрепа, която включва: допълнително обучение по учебни предмети, дейности за работа с родителите с помощта на медиатор, участия в междуучилищни дейности, състезания и конкурси, предоставяне на безплатни учебници, безплатен транспорт, еднократни целеви стипендии на ученици, застрашени от отпадане. Социално слаби ученици се подпомагат с дрехи, учебни пособия и хранителни продукти. За учениците със специални образователни потребности са назначени екипи за подкрепа за личностно развитие. За работата с тях са осигурени специалисти от Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование. Индикаторите „Развитие на умения за учене“, „Развитие на уменията у учениците за самооценка, самокритичност и самоусъвършенстване“ и „Развитие на уменията у учениците за работа в екип“ са получили задоволителни оценки (2,00). В посетените учебни часове се прилага актуализиране на минали знания и опит и

използването им за усвояване на нови такива, възлагат се задачи за затвърждаване на придобитите знания и задълбочено разбиране на учебното съдържание. Не се наблюдават задачи за търсене и извличане на информация от различни източници, свързана с учебното съдържание. На учениците се предоставя възможност да изразяват собствени идеи и мнения по темата, но те не винаги се възползват. В уроците в ниска степен се наблюдава екипна работа при учениците, както и дейности, развиващи уменията им за самооценяване. Според учениците, участвали в срещата, понякога изпълняват екипно домашна работа и дават примери за презентации по история и цивилизация, по география и икономика, по български език и литература, а по фризьорство са правили прически в домашни условия, работили са в екип в състезание. Учениците от едно населено място са изготвили презентация за родния се край. Съставът на екипа се променя обикновено в часовете по практика в сервизите.

Критерият „Проследяване на напредъка на учениците и оценяване на резултатите от обучението на учениците“ е получил оценка добра (2.83). В рамките на този критерий най-високо е оценен индикаторът „Осигуряване на прозрачност и обективност на процеса на оценяване в училище“(4), като информацията е събрана от наблюдение на инспектиращия екип, от въпросници на ученици и родители. Учениците и родителите са запознати с графици за контролни и класни работи, с начините на оценяване и с резултатите от обучението, а в училището и на интернет страницата е изложена информация. По индикатора „Резултати от външни оценявания, олимпиади, състезания и др.“ училището е представено с оценка добра (3,00). Учениците участват в национални състезания „Най-добър млад монтьор и водач на МПС“, „Най-добър фризьор и гримьор“ със завоювано първо място на националното състезание и „Млади таланти в модата“. През м. февруари и м. март 2021 г. са проведени училищни състезания. „Проследяване на напредъка на учениците“ е другият индикатор, получил добра оценка (3,00). В анкетите повечето родители считат, че учителите имат високи изисквания и създават стимули за учене. В част от посетените учебни часове се наблюдава обратна връзка за постигнатите резултати, създават се стимули за учене и изява. По индикатора „Проследяване нивото на усвояване на компетентности у учениците“ също са отчетени добри резултати. Използват се различни начини за проследяване на напредъка на учениците, обсъждат се и се предприемат мерки. Индикаторът „Резултати от държавни зрелостни изпити“ е получил оценка (2,00), базирана на средния успех от ДЗИ по български език и литература (3.23), ДЗИ по избор на ученика (4.26) и държавните изпити за придобиване на степен

на професионална квалификация. Изпитът по избор на ученика е изпитът по теория и практика на специалността. Резултатите на индикатора „Прилагане на разнообразни видове и форми за оценяване“ отчитат ниски стойности и той е оценен със задоволителна оценка (2,00). Само в един от посетените часове се наблюдава оценяване на знанията на учениците като мотивация за учене.

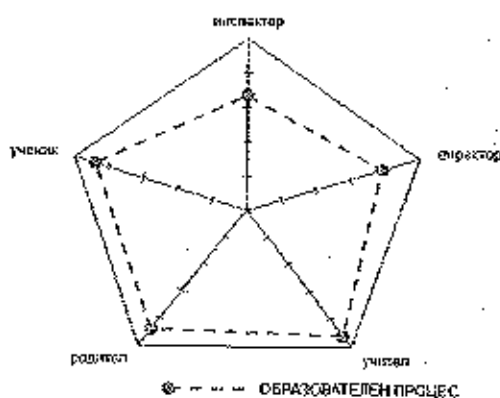
Критерият „Социализация и възпитание в образователния процес“ е оценен с добра оценка (3,25). Най-висок резултат с оценка много добра(4) е отчетен по индикатора „Поддържане на позитивна дисциплина“. В посетените учебни часове учениците демонстрират ангажираност и самодисциплина, няма прекъсване на учебния час поради нарушаване на дисциплината, наблюдава се спокойна работна атмосфера. Индикаторите „Насоченост на урока към социализацията и възпитанието на ученика“, „Формиране и развитие на социални и граждански компетентности“, „Създаване на условия за удовлетворяване на личностните, образователните и социалните потребности на учениците“ получават добри оценки. Резултатите показват, че учителите подпомагат приобщаването на учениците към образователната среда. В обучението са включени компоненти с възпитателно въздействие. В по-ниска степен в уроците е наблюдавана работа за развиване на социални и граждански компетентности, както и за формиране и развиване на умения за решаване на практически задачи.

Критерият „Обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на учениците в задължителната училищна възраст“ е получил оценка добра (2,5). В рамките на този критерий с добра оценка (3) са оценени индикаторите „Ефективност на мерките за превенция“ и Ефективност на мерките за компенсиране“. Индикаторът „Ефективност на мерките за интервенция“ е получил задоволителна оценка (2). Според директора отпадането на ученици от образователната система е едно от най-големите предизвикателства в работата на училището, което полага усилия, но положителни резултати се постигат бавно. В портфолиото в БСУИ като застрашени от отпадане са посочени 54 ученици. Делът на отпадналите ученици през последните 2 години е 7,7%, а на реинтегрираните - 3 %. Като основни причини за отпадане от училището посочват икономическата емиграция на семействата в чужбина, сключване на ранни бракове, липса на средства за обучение в социално слабите семейства. Родителите на много ученици работят в чужбина и са оставени за отглеждане при роднини (дядо и баба). Много ученици са от социално слаби семейства. Класните ръководители проучват семейната среда, извършват се дейности за идентифициране на

учениците в риск от отпадане. Осъществява се подкрепа при адаптирането в училище, установени са ефективни форми за връзка с родителите – лични срещи и разговори. Училището има възможности за валидиране на компетентности, но не е извършвана такава дейност поради липсата на търсещи тази услуга.

„Степен на удовлетвореност от образователния процес“ е вторият критерий в тази област, получил много добра оценка (3. 67). Удовлетвореността на ученици, родители и учители от образователния процес е измерена чрез анкетите и в срещите, като в границите на максималните степени е тази на учителите и родителите, оценена с много добра оценка (4). При учениците удовлетвореността от образователния процес е оценена в средна степен с оценка добра (3,00). Желаят в училището да има психолог, повече занимания с практическа насоченост и повече работни материали по фризьорство.

Графика 1

Графика 1 отразява в съпоставителен план оценките за област „Образователен процес“ на участниците в процеса на инспектиране. Доближават се до максималната степен тези на учителите, с малка разлика от тях, но в еднакви граници са оценките на учениците и родителите и в по-ниските степени са на директора. Високи са оценките на учителите за усвоени от учениците умения за самооценка и самокритичност, което се разминава с констатираното от инспекторите. Основателно високи са оценките на участниците по отношение на оказваната обща и допълнителна подкрепа. В по-ниските степени са оценките на инспектиращия екип, които се базират на проучване и анализ на информация, предоставена от училището, изразено мнение на участниците в анкетите, в проведените срещи и от наблюдение на цялостната институционална среда.

Област „Управление на институцията“

Критерият „Устойчиво развитие на училището“ е оценен с оценка добра (3,20). Обобщените резултати, отчетени от електронните анкети, от проведените срещи и направените наблюдения от инспектиращия екип са във високите граници на изпълнението и одобрението. Индикаторите „Стратегически мениджмънт“, „Автономия на училището“, „Лидерство в училищната общност“ и „Екипна работа“ отчитат добро представяне на професионалната гимназия. Училищните документи, в т. ч. и стратегията за развитие, отразяват спецификата на институцията, изготвен е отчет за изпълнение на стратегическите цели. НГТООП, гр. Добрич избира организацията, методите и средствата на обучение за осигуряване на качество на образованието. Повечето от анкетираният високо оценяват лидерската роля на директора в процесите за развитието на училището. Според директора създадени са условия и структури на ученическо самоуправление, но липсват реализирани дейности. Наблюдават се създадени условия за ефективна съвместна работа и професионален диалог между педагогическите специалисти. Максимална оценка е получил индикаторът „Оперативен мениджмънт“ много добра (4). Осигурени са ресурси и подходяща работна среда за всички видове длъжности, наложени са ясни правила за координация и субординация, дейността на педагогическия съвет допринася за постигане целите на институцията, системата за заместване на отсъстващи учители е ефективна, както и както и създадените условия за ефективно административно обслужване.

Критерият „Ефективно управление на ресурсите“ е оценен с много добра оценка (3,67), която се базира на резултатите от шест индикатора. Индикаторите „Целесъобразно управление на финансовите ресурси за развитие на училището“, „Осигурени допълнителни средства за развитието на училището“, „Привличане, мотивиране и задържане на педагогически специалисти в училището“, са оценени с много добра оценка (4). Осигурените допълнителни средства по програми и проекти през текущата учебна година са общо в размер на 116 053 лева по НП „Осигуряване на съвременна образователна среда“; НП „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на училищното и предучилищното образование“; по проекти „Подкрепа за успех“, „Подкрепа на дуалната система на обучение“ и „Образование за утрещния ден“. Осигурени са и допълнителни приходи за бюджета на училището от наем на недвижими имоти и движими вещи и приходи от реализация на продукция и услуги от практическо обучение в размер на 32 851 лева. За подобряване на физическата среда

за предходната и настоящата учебна година са реализирани дейности, финансирани от МОН, в размер на 436 153 лв. - за ремонт на два учебни корпуса; проектиране, разширение, изграждане и ремонт на физкултурен салон; основен ремонт на водогреен котел. От издръжката на гимназията са изразходвани средства в размер на 22 800 лв. за основен ремонт на заден двор, работилници по шивачество и три учебни кабинета. Закупени са преносими компютри на стойност 5 170 лв. по Постановление № 283 от 15 октомври 2020 г. за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за 2020 г. за закупуване на преносими компютри за нуждите на училищата; закупени са инструменти и оборудване за провеждане на учебна практика по проф. „Техник по транспортна техника“ – 26 430 лв.; учебници и учебни помагала за над 10 000 лв; работно облекло за специалности „Фризьор“ и „Монтьор на подемно-транспортна техника“ - 694 лв. Индикаторите „Прозрачно управление на бюджета“ и „Насоченост на квалификацията на педагогическите специалисти към развитие на професионалните им умения и компетентности и към напредъка на учениците“ е оценен с добра оценка. Според част от учителите квалификацията съответства на приоритетите, заложен в стратегията, но не винаги и на техните потребности. Директорът и повечето учители оценяват приложението на придобитите компетентности от квалификационните форми в пряката работа във висока степен. На интернет страницата на училището са публикувани бюджетът и отчетите за неговото изпълнение. От въпросниците на учителите става ясно, че са запознати с бюджета, въпреки че не винаги информацията е ясна за тях. Родителите са запознати с управлението на бюджета и с ролята на обществения съвет в дейността на училището.

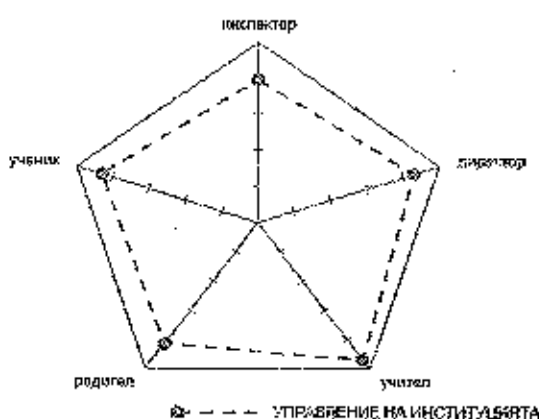
Критерият „Управление и развитие на физическата среда“ е оценен с добра оценка (3,33). В анкетата на директора, на родителите и на учителите физическата среда е във висока степен безопасна и достъпна, а според инспектирания екип – в средна. Достъпна архитектурна среда е изградена до първия етаж на сградата. Обновена е базата по практика на професиите „Фризьор“, „Облекла по поръчка“ и „Техник по транспортна техника“. Индикаторът „Функционална и модернизирана физическа среда“ е получил оценка добра (3,00). Индикаторът „Въвеждане на информационно-технологични ресурси в цялостната дейност на училището“ е оценен с много добра оценка (4). ИКТ се използват целесъобразно в административната дейност, на учителите са предоставени преносими компютри, образователният процес е обезпечен с ИКТ ресурси.

Критерият „Развитие на институционалната култура в училището“ е оценен с много добра оценка (3,75), която се базира на обобщените резултати от четири индикатора: „Изграждане на позитивна среда в училището“, „Политики на училището за развиване на социални и граждански компетентности“, „Ефективност на системата за интервенция и подкрепа при прояви на тормоз и насилие“ и „Публичност на дейността на училището“. Гимназията прилага Етичен кодекс на училищната общност, съвместно договорените правила. Прилаганата система на дежурство е ефективна според учениците, участвали в анкетите, тъй като всички дежурни учители следят за спазване на правилата в училище. В гимназията са изложени информационни материали – графици, съобщения и др. Интернет страницата на институцията съдържа актуална информация за образователния процес и дейността.

По критерия „Управление на партньорства“ училището се представя добре с оценка (3), която се формира на база резултатите от индикаторите „Проактивност на директора“, „Взаимодействие с родителите“ и „Взаимодействие със заинтересовани страни“. Обобщените оценки на този критерий са в границите на средните стойности – от въпросници. Добро сътрудничество училището поддържа с Младежки център „Захарий Стоянов“, гр. Добрич, който представя лекции и презентации на различни теми пред учениците. Читалище „Йордан Йовков“ съдейства за посещения на културни мероприятия, изложби, театър. Изградени са трайни отношения с художествената галерия и Окръжна библиотека „Дора Габе“ за посещение на изложби и инициативи, свързани с празниците. Посещават Дом за стари хора, гр. Добрич за определени празници с концерти, а учениците от специалност фризьорство благотворително правят прически. Установено е традиционно партньорство с предприятия, които осигуряват работни места за практическото обучение на учениците.

„Степен на удовлетвореност от управлението на институцията“ е критерият получил най-високата оценка в двете области много добра (4,00). Всички участници в анкетите и в срещите са единодушни в удовлетворението си от управленската политика на професионалната гимназия.

Графика 2

Графика 2 онагледява в сравнителен план резултатите за област „Управление на институцията“. В тази област оценките на участниците са съпоставими и с незначителни разлики. Сходни са резултатите на учениците и директора, на родителите и инспекторите. Почти максимални стойности достигат тези на учителите. Основателно високи са оценките на участниците в процеса на инспектирането по отношение на управлението на ресурсите, на физическата среда и на институционалната култура.

Резултатите на отделните критерии и индикатори в областите „Образователен процес“ и „Управление на институцията“ дават основание за формиране на силни страни и насоки за подобрене в дейността на Професионална гимназия по транспорт, обслужване и лека промишленост, гр. Добрич:

5. Силни страни

1. Организация на урока и на производствената практика
2. Осигуряване на обща и на допълнителна подкрепа
3. Оперативен мениджмънт

6. **Насоки за подобрене и препоръки за предприемане на конкретни действия за подобряване на качеството на предоставяното образование**

Въз основа на резултатите от инспекцията се налага изводът, че екипът на Професионална гимназия по транспорт, обслужване и лека промишленост, гр. Добрич следва да положи усилия за подобряване на резултатите относно:

1. Развиване на умения у учениците за самооценка, самокритичност и самоусъвършенстване

2. Развиване на умения у учениците за работа в екип

3. Ефективност на мерките за интервенция

В съответствие с определените насоки за подобрене инспектиращият екип дава следните препоръки:

- ✦ Педагогическите специалисти да планират и възлагат екипни дейности на учениците за развиване на социални и междуличностни умения - толерантност, уважение, принадлежност, взаимопомощ, увереност, споделена отговорност.
- ✦ Педагогическите специалисти в учебните часове и в групите за обучителни затруднения да създават условия, да прилагат подходящи форми и начини за развиване у учениците на умения за критично мислене, вземане на решения, поемане на отговорност за собствените действия, за оценка и самооценка.
- ✦ Директорът на училището да планира и реализира инициативи за привличане, ангажиране и приобщаване на повече родители в дейността на образователната институция, за повишаване на тяхната ангажираност към образователния процес и за превенция на отпадането от образователната система.

Изготвил: Румяна Белчева - главен инспектор в дирекция „Инспектиране“ в НИО

Възстановим подпис

X Румяна Белчева

Румяна Белчева

главен инспектор в НИО

Подписано от: Rumiána Rumánova Belcheva

7. Приложение – механизъм за формиране на оценка на качеството на образованието

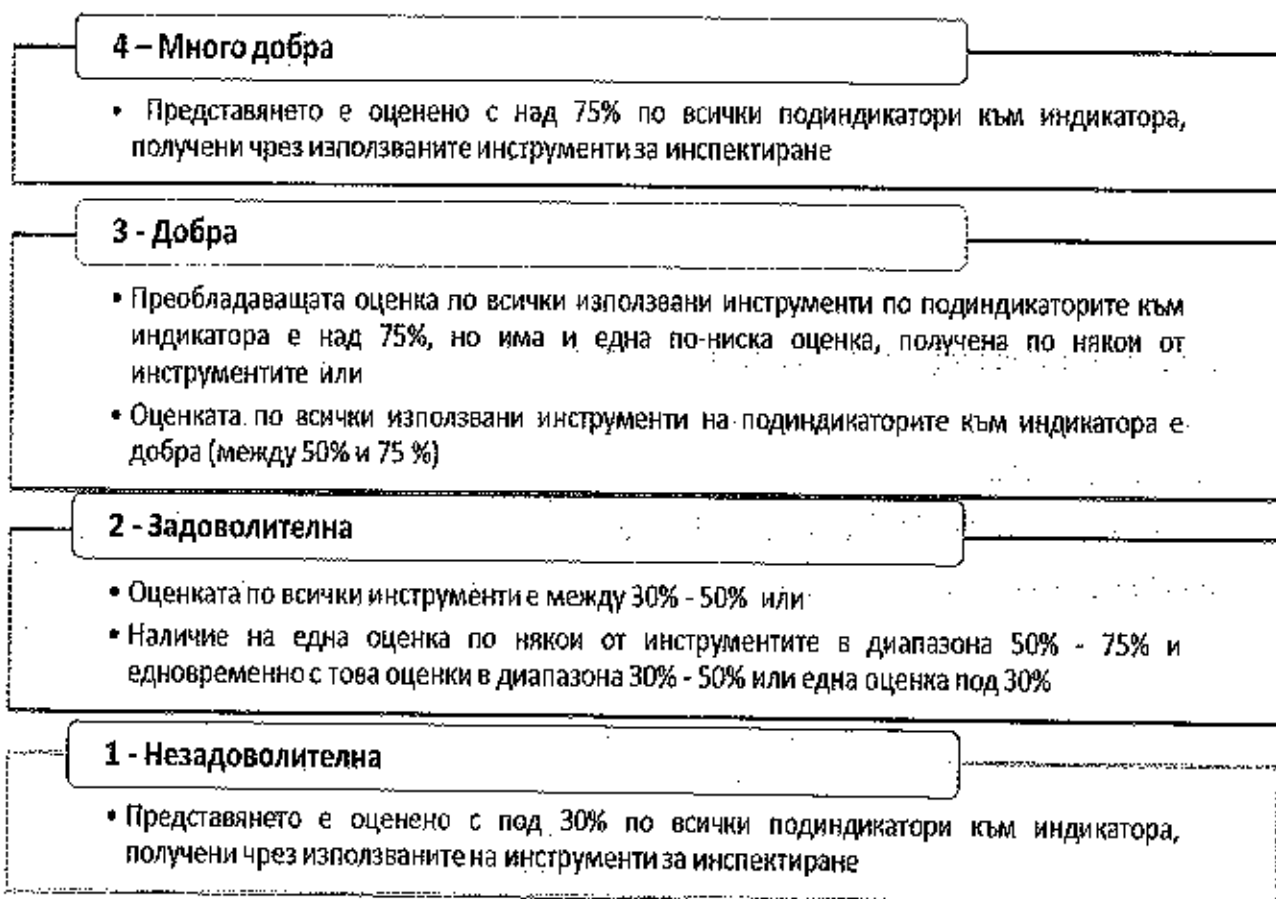
Приложение

Механизъм за формиране на оценка на качеството на образованието

Оценката се формира чрез следния механизъм:

Всеки индикатор се оценява от инспектиращия екип въз основа на получените резултати от оценката на подиндикаторите чрез използването на различни инструменти и се отразява в четири степени: 4 – много добра, 3 – добра, 2 – задоволителна, 1 –

незадоволителна. За подпомагане на процеса, при който събраната от различни източници и по различен начин информация се оценява в четири степени се прилага скала с описание на различните степени на изпълнение (Фиг. 1. Описание на степените на изпълнение на ниво индикатор). Тя е базирана на параметрите, регламентирани в чл. 10-11 от Наредба №15 от 8 декември 2016 г. за инспектирането на детските градини и училищата.

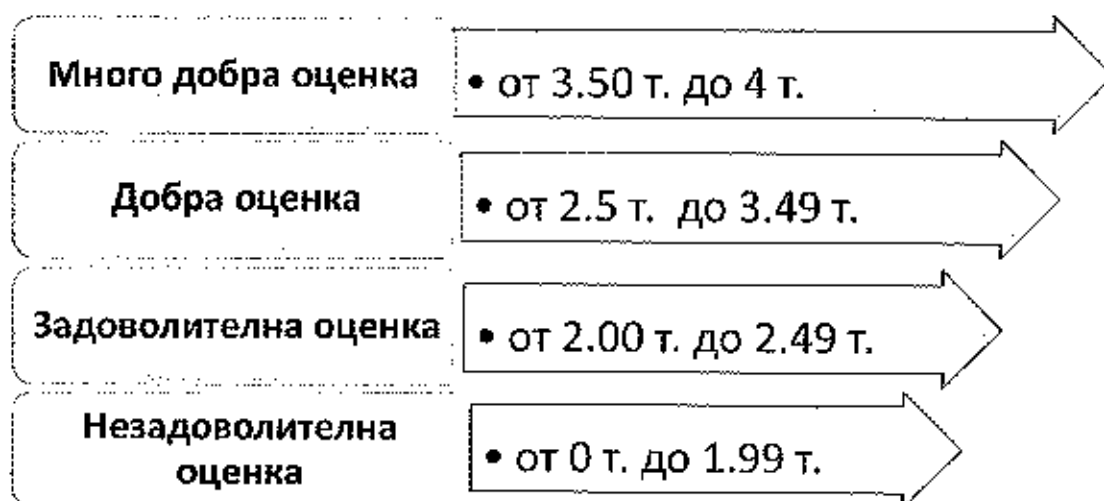

Оценката на всеки критерий е средноаритметична стойност от оценките на всички индикатори, които го описват. Оценката на всеки критерий се изчислява автоматично от ЕСУИ след нанасяне на оценката по индикаторите от инспектиращия екип.

Оценката на всяка област е средноаритметично число (от 0 до 4 точки) от оценките на всички критерии (Фиг. 2. Оценка по области и цялостна оценка). Изчислява се автоматично от ЕСУИ.

- ✓ До 1,99 т. оценката е незадоволителна.
- ✓ От 2,00 т. до 2,49 т. оценката е задоволителна.
- ✓ От 2,50 т. до 3,49 т. оценката е добра.

- ✓ От 3,50 т. до 4 т. оценката е много добра.

По същата скала се изчислява и цялостната независима експертна оценка на качеството на предоставяното от детската градина или училището образование. Тази оценка се формира като средно аритметична стойност от оценките на всички области за инспектиране, посочени в Наредба №15 от 08.12.2016 г. за инспектирането на детските градини и училищата. Областите за инспектиране са „Образователен процес“ и „Управление на институцията“

Оценката се изписва с думи - „много добра“, „добра“, „задоволителна“, „незадоволителна“ и с цифри (съгласно скалата и резултатите от електронната система за управление на инспектирането).